

Inscenace díla Franze Kafky režisérské generace přelomu 80. a 90. let v širším kontextu alternativní kultury

oponentský posudek

Diplomová práce Terezy Pavelkové je pozoruhodnou studií recepce Kafkova díla v českém divadle přelomu 80. a 90. let. Již svým pouhým rozsahem vysoce převyšuje nároky kladené na diplomovou práci. Není to ale pochopitelně pouze samotná délka, co práci činí nadstandartní. Jde také a především o komplexní pohled, který Pavelková na dané téma zaujímá v přípravných kapitolách, ve kterých se věnuje společensko-politickému kontextu „kafkovských“ inscenací v období tzv. normalizace, dějinám studiových divadel, a stručně, ale poučeně shrnuje Kafkovy poetiku a hlavní motivy jeho díla, jakož i reflexi jeho tvorby v českém prostředí.

Hlavní zájmem práce je však analýza několika českých inscenací Kafkova díla z přelomu osmdesátých a devadesátých let, ve které se autorka pokouší prokázat svou hypotézu, že Kafka tvůrce inspiroval k inscenacím, které (každá svou svébytnou poetikou) mířily k podobnému vyznění – Kafkovi hrdinové jsou v nich zobrazováni jakožto obrazy soudobého člověka, jehož svoboda i samotná existence je omezována a ohrožována totalitní společností. Diplomantka se skutečně podrobně seznámila s dochovanými archivními materiály a daří se jí velmi dobře vybrané inscenace evokovat. Zároveň dokáže shromážděný materiál citlivě interpretovat a svou argumentaci dokládá patřičnými odkazy na prameny.

Pavelková pracuje s různorodou a bohatou sekundární literaturou, kterou organicky využívá pro rozvíjení svých vlastních postřehů a hypotéz. Práce je psána kultivovaným odborným, ale přesto srozumitelným a čtivým jazykem. Z formálního hlediska by bylo možné vytknout jen několik nekompletních vět, které zřejmě vznikly při formálních úpravách textu a vzhledem k časovému tlaku se je nepodařilo v korektuře odstranit (viz např. strana 40, 106 aj.).

Práci ze všech výše uvedených důvodů doporučuji k obhajobě a ráda bych položila následující otázky:

1. Ačkoli Franz Kafka ve svém literárním díle drama zcela pomíjí, je podobně jako někteří další autoři (např. F.M.Dostojevský) pro divadelníky neutuchajícím lákadlem, a to v různých společenských a kulturních kontextech. Mohla byste se zamyslet, v čem podle vás spočívají tyto latentně divadelní kvality Kafkova díla?
2. Pokusila byste se prosím formulovat základní odlišnosti režijního přístupu J. A. Pitínského, Petra Lébla a Arnošta Goldflama ke Kafkovým předlohám?

V Praze, dne 8. 6. 2017

Martina Schlegelová